

پژوه

ئەمجد شاكەلى

كە سەددامىيان، كەركوكيان چۆلكرد، هیزهكانى ماریتر و دەههزار چهكدارهكەى جەلال تالەبانى و دواتریش جەلال تالەبانى، خۆیان كرد بە كەركوكدا، هەموو كورد چاوهنۆرى ئەوه بوون، كە ئیدی دەسبەجئ، كەركوك لە عەرەبى عەرەباندن، بژار دەكریٲ و تەواوی كوردی ئاوارهى كەركوكیش، دەگەرپئەوه سەر جیگە و زیدی خۆیان و دەبنەوه زۆرینەى دانیشتووان و كەركوكیش دەگەرپئەوه نیو ئامیزی كوردستانی دایك. جەلال تالەبانى، نەك هەر وای نەكرد، بەلكە دەسبەجئ كۆمیتەیهكى 24 كەسىی لە كەركوكیان دانا، بۆ ئەوهى دەسلەت لە كەركوكدا بگرنە دەست. ئەو 24 كەسه، پێكھاتبوون لە: 6عەرەب، 6 توركمان، 6كورد، 6 كلدۆ-ئاشووری (مەسیحی). هەر لە رۆژی یەكەمەوه، جەلال تالەبانى بە دەستی خۆی، كوردی لە كەركوكدا كردە كەمینە و پێژەى كورد، لە كەركوكدا كرا بە 25% و 75% كەركوك، كرانی بە ناكورد. دیارە ئەو هەنگاوه "زۆر نیشتمانپەرورەرانەیه"، قایلبوونی پارتيیشی لە سەر بووه، دەنا بیگومان ئەگەر وا نەبووایه، یەكدیيان دادەپلۆسا. كە ئەنجومەنى دەسلەت، لە لایەن ئەمەریكاییهكانەوه، لە بەغدا دانرا، 25 كەس بە ئەندام دانران، بە حیسابى ئەوهى عیراق -دیارە بە كوردستانەكەیشیهوه - 25 ملیۆن كەسه. واتە: بۆ هەر یەك ملیۆن، 1 نوێنەریان لەو ئەنجومەنەدا دانا. 5 ئەندامى كورد دانران. كە باس لە پێژەى كورد لە عیراقدا دەكریٲ، كورد بە 25%ى دانیشتووانى عیراق دادەنرین. دانانى 5 ئەندامى كورد لەو ئەنجومەنەدا، دەكاتە ئەوهى كورد 20%ى دانیشتووانى عیراق پێكدەهینیت، كە ئەمه وا نییه. كە ئەنجومەنى وهزیرانى بەغدا دانرا، 5 وهزارەت دران بە كورد، لەو حوكومەتەشدا حیسابى كورد وهك 20%ى دانیشتووانى عیراق كرا. لە هەرسى حالەتەكاندا، كۆمیتەى كارگێرپى كەركوك، ئەنجومەنى دەسلەتەى بەغدا و حوكومەتى بەغدا، كورد كرانی بە كەمینە. پێبەرپەتییى سیاسى كورد، ویدەچیت، لە مەسەلەى ئامار و ژمارە و پێژەدا، ئەوهى كە بۆ كوردستان و كورد گرنه، زۆر كۆلەوار بن، دەنا ئەوهى كە پێوهندى بە سامان و پارە و پوولەى خۆیانەوه هیه، نەك هەر چاكى لى دەزانن، بەلكە ئوستادیشن تێیدا. سەرانی كورد، ئەگەر كەركوك دل و قودسیان بوو و ئەگەر هیندە بەتەنگ كەركوكەوه بوون، دەبوو هەر پۆژی یەكەم، ئەو كارەیان نەكردبا و بە لای كەمەوه بەم شیۆهیهیان دانا: 12 كورد، 10 توركمان، 1 عەرەب (چونكه لە هەموو میژووى كەركوكدا، تەنئ هەندىك گامیشەوان و چەند عەرەبىكى هۆزى حەدیدى لە كەركوكدا هەبوونه، ئیدی تەواوی عەرەبەكانى دیکەى كەركوك عەرەبى عەرەباندن) و 1 مەسیحى. ئەنجومەنى دەسلەتەى بەغدايش 6 كوردی تیدا بووایەن و حوكومەتەكەى بەغدايش 6 وهزیرى كوردی تیدا بووایەن. كە كارەكان وهك دەبوو ئەنجام درابان، نەدران، دەبوو سەرانی كورد، كە هیندە بە دۆستاپەتییى ئەمەریكاوه دەنازین و خۆهەلندەكیشن و وهك هاوپهیمان و هاوبەرژهوهند و...باسیان دەكەن، ئەو پێژانەیان بە كیرهى قەلەمىكى ئەو دۆستانەیان، بگۆرپایەن، دەنا كە ئەو دۆستانەیان، چۆلەكەیان بۆ ناگرن، ئیدی بۆچى پێیان دەلین كاكە؟.

2003/10/2